

Valahányszor a' haza előtt felszólaltunk, esdeklő felszólalásunk mindenkor azon meggyőződésben történt, hogy nemcsak municipalis hanem nemzeti jogokról is emelt figyelmeztető őrszavunk a' pusztában el nem fog hangzani, 's hogy az ország, melly törvényeinek tiszteletet, polgárainak békét 's nyugalmat, alkotmányának hív öröket, magának pedig osztatlan szeretetei biztosítani kíván, az igazság 's nemzetélet mérlegében nem egyedül Szepes vármegyének alaptalanul táplált vágyaira, hanem inkább a' nemzet viszonyaira 's a' közboldogság létalapjaira ügyelni fog: mivel olly nemzetiség, melly a' társas polgári élet igényeit 's viszonyait törvényhatósági érdek szülte követelésektől függővé tenné, a' polgári jólét áldásinak forrásává soha sem válhatik.

Mig bennünket idegen nemzet alkotmányába befogadott, annyi törvény annyi országgyűlésen ismételt forró ohajtás 's aggodalom honunknak visszaadatni kívánt, de miután visszaadatánk, az ország, mostoha anyakint róluak megfelejtkezett, 's a' törvényküli felejtett állás mozdulatlansága reánk annál súlyosabban nehezedett, minél őszintébben ragaszkodtunk a' magyar nemzethez. Legsajnosabban pedig esett, hogy valahányszor az inarticulatiót, 's az alkotmány sánczaiba visszafoglaltatásunkat sürgettük, épen azon szomszédban, kitől visszakeblesítésünk után rokonfogadtatást, 's a' magyar nemzet előtt igazságos pártfogoltatást reménylénk, fájdalmasan meg kellett csalatkoznunk.

Utolsó kérelmi körlevelünkkel, melyet a' szepességi XVI városok pragmaticai történetvázlatával az ország törvényhatóságaihoz intéztünk, az inarticulationnak majdnem százéves kérdését befejezettnek gondoltuk, 's Szepes vármegye azon vallomása után, hogy sürgetett becikkelyeztetésünknek eldöntése a' kénytelenségig szükségessé vált, éber figyelemmel ugyan, de reménytelve kísérhetnők a' törvényhozás bölcs intézkedéseit. De miután Szepes vármegye az ország törvényhatóságaihoz küldött feleletében olly elvekből indult ki, mik sem a' történetekkel, sem törvényhatósági rendszerünkkel, sem városi viszonyainkkal, sem a' nemzeti 's törvényhozási körülmények bár minő parányi politikai kapcsolatával nem egyeztetetők: ha nem saját ügyünk kedvéért, sem ama kötelességnél fogva, melly bennünket is felhív, hogy a' végperczet, mellyben jövendőnk titkai rejlenek, gyáván el ne szalaszszuk, már ama pietásból, mellyel a' múltkor történeteikhez szövétnekünkkel közelítünk, sem halgathatjuk el a' historiának Szepes vármegye állításakint, tiszta valóság színében ábrázolt elferdítését, beburkolását 's elrútitását. Minden történet egyegy szent emlékezet, melly a' nép szívében mint őrtűz ég 's őt mint kapocs a' hazához fűzi. Fosszuk meg a' népet a' múltnak emlékezetétől 's megfosztottuk nemzetiségétől, meg szabadságától is. Tűrhető baj midőn nem tudunk, de ott a' veszély midőn roszul tudunk. Minden hazafinak fáj ha honáról áltudomány terjesztetik, de mit mondjunk ha egy hazai törvényhatóság a' történetet gúnyképpé ferdíti?

Szepes vármegye a' szepességi szászok beköltözését a' XIIIik század vége felé a' tárpusztulás idejére teszi, a' beköltözötteket az eredeti szepesi néppel összeolvasztja, 's a'

Vármegyei hatóság alá adja, 's attól a' lengyel zálogidőszak alatt sem menti föl. Megfoghatatlan hogy Szepes vármegye olyasmit, minek nyomát egyetlenegy magyar vagy lengyel történetíró évkönyvéből vagy bármely oklevélből ki nem teremtheti, annyi hiteles, általunk idézett lengyel 's magyar diplomák, törvények 's békekötések ellenében állithat. Megmutattuk pragmaticai történetünkben, hogy II. András keresztes hadainak előcsapattját eleink tevék, 's hogy már jóval a' tatárberontás előtt épültek több szepességi városaink. Ismételtetésekben Szepes vármegyét követni nem akarjuk, 's megczáfolásul annak, hogy Zsigmond a' szepességi városokat nem mint kamarai, 's vármegyei hatóság alatt állott birtokot Ulászló lengyel királynak 1412ben zálogba adta, elég magát a' záloglevélre hivatkozni. 'S ambár Szepes vármegyének azon állítását is, mintha a' városok a' zálogidőszak alatt is Szepes vármegyétől való függésben léteztek, az adót állítólag a' megyének házi pénztárába beadták, a' mit midőn néhány évekig nem cselekednének e' miatt törvényszéke elibe idéztettek, 's egyezésre lépven, egészen a' viszakapcsoltatásig szakadatlanul a' vármegyei pénztárba adóztak volna, a' záloglevél 's az általunk idézett diplomák megczáfolják, 's a' kérdéses egyezésről is világosítást adtunk: még is azon okból, mivel Szepes vármegye az állítólagos megadóztatásból törvényhatóságot, az elzálogosításból pedig földes uri viszonyt következtet, az általa idéztetni szokott törvények historiájára egy két észrevétel felesleges itt sem lesz.

Az 1546ik évi 59 t. czikkből némi bámulással értjük, hogy az ország természetnyelveinek 's egyéb áruinak kivitelét lengyelországba azért tiltotta meg, mivel lengyelország saját kereskedésének forrását zár rendszerével bedugta. De valamint e' törvényt csak úgy fogjuk érthetni, ha „az akkori lengyel 's magyarországi viszonyokba tekintünk,“ így az adóztatási törvényeket is csak úgy foghatjuk fel, ha az ország akkori állapotját megismerjük. A' lengyel király a' szepességi városok, vásárjait népessé tenni kívánta 's azért megparancsolta alattvalóinak hogy áruikat a' magyarországi vásárookra ne vigyék, 's ez által a' magyar vevőket a' lengyel árukat felkeresni mintegy kényszerítsék. Magyarország vámjövédelmét féltven vizsatorlási eszközhez nyúlt, 's a' helyett hogy belföldi előállításról gondoskodott volna, hasonló prohibitiohoz folyamodott. Törvények és kiváltságok a' nemeseket 's polgárokat harminczadfizetéstől fölmentették, 's így vámjövédelmre csak úgy lehet számolni ha a' kereskedés mind a' belföldre mint külföldre idegenek által üzetik. A' lengyel tiltórendszer a' vámjövédelmet egyszerre megapasztotta, a' magyar vizsatorlásnak pedig nem lett semmi sikere, mivel „a' szepességi városok a' kereskedést úgy lengyel mint magyarországban“ kiváltságaiknál fogva vámmentesen üzték. Az ország ez állapoton változtatni akart, de vizsatorlás eszközét választott. A' körülmények akkori felfogása szerint a' megakadt közlekedést 's kiváltképen a' vámjövédelmet úgy hitte helyrehozhatónak, ha lakosinak „a' borkivitelét megtiltja“ 's a' magyar borokhoz megszokott lengyelekre ez által a' borkereskedést rá kényszeríti. Az e' részben alkotott törvények által (1609: 43 k. u.) behozott vámrendszernek fogantatja nem volt: az 1618 évi 11dik cikk. a' szepességi városok lakosait a' borkereskedéstől, mely az elbeszélte előzmények után egészen az ő kezeibe átment, eltiltotta, de miután ez eltiltásnak sem volt sikere 's az ország rendei már a' gönczi gyűlésen a' szepességi városokat adósegedelmre felszólítani elhatározták, ez állapoton úgy gondoltak segíteni, ha ez ösvényt követve, a' szepességi városokat „nem vármegyei hanem országos házi adóra“ 's ha ezt a' városok meg nem fizetik, ott hol a' borokat vásárolják „harminczadfizetésre,“ mitől kiváltságaiknál fogva mentek valának, kötelezik. Az 1649ik évi 29 t. cikk. kihirdetése után, mint-hogy az adóztatási törvények „nem annyira az adó mint inkább a' lengyel zárrendszer 's a' csökkent vámjövédelm miatt“ hozattak, a' városok kiváltságaikra hivatkoztak, 's mivel Szepes vármegye kiváltságaiknak kihirdetését tőlök megtagadta 's a' felső magyarországi vármegyék Eperjesen tartott gyűlésének biztosai, gróf Rottal János, Szegedy Ferencz cancellár, gróf Zriny Péter 's Pethő Zsigmond, a' megbékéltetés végett a' lublói kapitányhoz járultak, az említett szomszéd egyességre léptek. Hogy azonban ezen „soha elő nem mutatott“ egyességnek csak egyik része t. i. a' vámmentesség kihirdetése teljesítetett, Szepes vármegyének a' szepesi káptalan előtt 1675ben tett „saját ellenmondása“ tanuságul szolgál. Ha mindazonáltal Szepes vármegye vagy harminczad vagy országos házi adó fejében a' kitett mennyiséget el-

KNY-19-01724

fogadta, nem elég „a’ múlt századból“ egy másolatot bizonyítványul felhozni, hanem a’ bevétel hiteles hebizonyítása mellett, „az országos vagy királyi pénztárba“ történt beszolgáltatásról hiteles adatokkal fellépni, mivel különben Szepes Vármegye csak önmagát bevádolta.

Különben is az adóztatási törvények mellyeknek historiai vázlatát imént adánk, Szepes vármegyét egyetlen egy szóval sem említik, hanem a’ vármegyékről többes számban szólnak. Tévedés özőne ellen e’ részben jobb gátat nem rakhatunk mintha nem csak a’ szepességi városokról, hanem egyéb elzálogosított koronai javakról hozott törvényekre is egy futó pillantást vetünk. Nem csak a’ szepességi városok adattak a’ lengyeleknek; Kőszeg, Sopron, Kis-Márton, Szarvkő, Fraknó, ’s Borostyánkő is III. Fridrik ’s Maximilian császároknak elzálogosítottak; de azért sem Kőszeg sem Sopron ’s Kis-Márton kir. városoknak jogai a’ vizakeblesítéskor nem sérültek, sőt becikkelyeztettek (1649: 39 ’s 40), ’s azért hogy Kőszeg ’s Kis-Márton megadóztatása ’s vizaváltása iránt szint olly törvények hozattak (1548: 63. 1556. 41. 1563: 15.) mint a’ szepességi városokra nézve, sem Vas, sem Sopron vármegye a’ becikkelyezést nem akadályozta, annál kevésbe a’ teljesítetlen maradt adóztatási törvényekből földes úri viszonyt ’s vármegyei hatóságot következtetett. Valamint a’ szepességi városokat illető zálog feltételek feledékenységre mentek, (1563: 61.) ugy az Ausztriához került városok ’s várakról szóló záloglevelek átnézését ugyan azon országgyűlésén törvény által el kellett határozni (1563: 15.) E’ városokat illetőleg szintugy mint a’ szepességiekre nézve követségek kineveztettek, ’s a’ vizaváltás ’s megadóztatás néha ugyan azon törvényczikkben kimondatott (1608: 7, 8 ’s 14. 1609: 38. k. u.). Alig vóltak már azon korban koronajavak, mellyek el nem zálogosítottak vólna; nem csupán a’ szepességi ’s más végvárosok, de az ország közepében fekvő Jász ’s Kún kerületek is zálogban tartattak, ’s Erzsébeth magát a’ szent koronát is III. Fridrik császárnak zálogba adta. Ha tehát Szepest követve a’ zálogból olly állapotot következtetnénk, minőt Szepes következtet, „magát az ország szent koronáját,“ mellyet Mátyás király csak 24 év elteltével válthatott vissza, sem tekinthetnők a’ magyar alkotmányosság ’s honi önállás „megillethetlen jelképének!“

Pragmaticai történetünkben mondtuk, hogy a’ városok a’ varsói kötés létrehozása előtt elfoglaltatván Szepes vármegye kormányzata alá csak ideiglen bizathattak, miként azon pillanatban, midőn magyar hadsereggel megrakattak, a’ katonai kormányznak alávetettek. A’ Vármegye által ismét felhozott k. parancsolatok, mellyekben világosan megmondatik, hogy a’ jelen körülmények, ’s az ország mostani állapotja ugy kívánván, a’ városok a’ vármegye alá bizatnak, előadásunkat nem gyengítik, hanem erősítik.

A’ varsói kötetst kivonatban ’s szerkezeti nyelvén közlöttük, Szepes vármegye pedig körleveléhez deák fordításban mellékli. A’ deák fordításban a’ „Comté de Zyps Graffschaft Zips helyett“ Comitatus Zyps tétetett, mellynek helytelenségét már ugyan azon fordításban a’ „Comitatus“ mellett előforduló „urbes“ szó ’s azon körülmény, hogy az ország elejétől fogva a’ „Comitatus Zyps“ kitétel nálunk soha sem használtatott, ’s ugy mint az urbes semmiféle oklevélben soha elő nem fordúlt, ’s még egyetlen egy hazai vagy külföldi író sem élt vele, elegendően bizonyítja. Egyébiránt ezen a’ magyar korona jogán alapult ’s a’ törvénykönyvben meg sem említett alkukötés annál több figyelmet érdemel, hogy ugyan ezen alkuban a’ karloviczi békekötés is, melly nem csak Leopold ’s a’ Török közt, hanem a’ Török ’s lengyelek, oroszok ’s velenceiek közt is 1699ben létre jött, különösen megerősítetett, ’s hogy épen a’ karloviczi békekötés, Rákóczy ’s a’ szécsényi gyűlés sérelempontjaiban a’ sérelmek élire állittatott.

A’ József császár alatti állapotot a’ császárnak saját levele leghívebben adja, ’s a’ királyi biztos előtt mondott beszédre csak annyit meg kell jegyeznünk, hogy a’ szótól tolmácsul senki meg nem bizta.

Szepes vármegyének pártoltatásán meg nem ütköztünk, mert az 1807dik évi országgyűlésen képviselőnk nem volt, de meg vagyunk győződve, hogy ha vagy 1825/7ben vagy 1840ben meghalgattatunk, sem az 1807 December 12kén költ k. válaszbán sérelem nem ke-restetik — mivel általa országgyűlési határozat úgy mint az 1723: 102 t. czikk. érti, kormányzéki eljárás által meg nem változtatott, sőt inkább hogy a' városok ügye országgyűlésen elinteztethessék „a' hajdúvárosokról szóló 1741 évi 36 tczikk. világos gyakorlati nyoma szerint a' kormányzések meghalgattattak“ — sem 1840ben a' választmányi törvényjavallat ama rendelkezése felett, hogy a' betáblázás a' városi tanácsok ülésein történjék szavazásra nem kerül, ha az ország rendei arra figyelmeztetnek, hogy magyarországban a' betáblázás csak 1723ban törvény által, még pedig hivatkozással a' többi tartományok példájára elrendeltetett, akkor t. i. mikor a' szepességi városok még lengyelországhoz tartoztak, 's nálok „a' betáblázás már 1700 előtt divatozott“, még pedig olly módon miként azt a' magyar országgyűlés csak 1840ben „s így 140 évvel később“ meg parancsolta. Hogy azonban Szepes vármegye alaptalan kívánata egy országgyűlési küldöttségnek véleménye által még igaz sérelemmé nem válhatik, az 1741ik évi 36ik t. czikk. mutatja. Mert ámbár itt Szabolcs vármegye kívánata nem küldöttségi határozatba, „hanem törvénybe“ is átment, a' hiasztás sérelemnek nem vétetett, hanem a' hajdúvárosok inkább inartikuláltattak. Ha tehát a' szepességi városok ügyében van sérelem, ezt egyedül Szepes vármegye alaptalan követelései, melyeket sem politikai sem törvényes legkevésbé pedig viszonybeli okkal nem támogathatja, okozák. 'S a' sérelem ott van, hogy Szepes vármegye üres rimánkodásával az országot egy hív magzata iránt elhidegitette 's a' magyar korona jogán alapuló városi szerződésnek, 's az általa viszaszerzett városoknak törvénybe iktatását is gátolta. A' városok már akkor, midőn a' lengyelhon jövődjéről a' fátyolt még senki föl nem lebentheté magokat fiúi elszánással a' magyar királyné védőtalma alá ajánlották. 'S miután a' kétség napjai múltak, azon nemzetben, mely a' városok viszakeblesítését valamennyi országgyűlésen óhajtotta 's szorgalmazta, sem támaszt sem részvétet nem tapasztaltak.

Szepes vármegye már valahára önként reá áll, hogy a' XVI városok külön törvényhatóságot képezzenek, de közigazgatási tekintetben a' vármegyeivel egyesüljenek. Mielőtt az egyesülési tervről meggyőződésünket kijelentenők, „szomszédi köszönetet“ mondunk Szepes vármegyének, hogy tervét „ez egyszer“ előttünk el nem titkolta, hanem a' városokban is nyilvánosságra juttatta, 's benne a' polgárok szabad nyilatkozására hivatkozott. Szepes vármegye „jót ál“ hogy ha a' XVI városi nép egy országosbiztoság előtt megkérdetnének, a' nagy többség a' megyével való egyesülést magától el nem fogná taszítani. Régi Közmondás, nép szava Isten szava, 's minthogy egyenlő jogokkal felruházott polgárok akaratjáról van szó, nincs e' kísértet ellen észrevételünk. Ezen utat úgy is már 1834ben választottuk 's midőn Szepes vármegye látta miként porlasztja szét a' polgárság türelme minden gyanúsításokat, rémet kiáltott, 's a' szepességi polgárok sajátkezü aláírásával kijelentett akaratját, kerületi izgatómanifestationak hirdette. Az összes polgárság megkérdetésétől épen nem tartunk, mert olly polgárosztály, mely újabban is önkéntes ajánlatokkal sietett önön helyhatósági függetlenségének megőrzéséhez, már e' készsége által mutatta, hogy idegen törvényhatóság iránt vonzódása épen nincs; azonban szebb bizonytságot teendene az, ha a' Szepes vármegye által jólétök 's boldogságukban annyira magasztalt, Göllnicz, Szomolnok 's a' többi Szepes vármegyei bányavárosok szintén megkérdetnének, valjon Szepes vármegye vagy a' szepességi XVI városok hatóságát óhajtanák?

Midőn Szepes vármegye 9 év előtt irt Előterjesztésünk IV. és X. pontjaira igazolását olvasnánk, nem azt, hanem azon vádat találjuk, hogy a' kamarai igazgatóság burocraticai eljárása alatt nem bátor a' személy 's nem biztos a' vagyon. Ki ezt olvassa azt kell hinnie, hogy a' kerületi igazgatón kezdve le az utolsó irnokig minden tisztviselő nem a' városok választottja, hanem a' kamarának embere, holott az egész igazgatóságban egyetlenegy hivatal sincs, mellynek betöltése a' kamarától függ, hanem az administratort — kit úgy mint akármelyik vármegyei administratort vagy főispányt ő felsége kinevez — kivévén, —

valamennyi hivatal „ugy mint az ország többi szabad kerületeiben a' városok képviselői által“ betöltetik. Hogy a' közgyűlési kevés tárgyakon kívül az igazgatásmód burocraticai, mi magunk mondtuk, 's szemrehányásra már azért sem illő, hogy annak megváltoztatása nem minagunktól, hanem egyedül a' törvényhozástól függ. Ki kerületünk felől az országban olly hireket terjeszt mint valamellyik rajnamelléki utazó hazánkról, annak egyesülési tanácsai ugyan mulatni de követetni nem fognak. Az igazgatóság semmiféle földes uraságot nem képvisel, mivel az nem más, mint a' kerületnek szabadon választott 's — ha törvény által az eddigi szokás, mellynél fogva a' tisztviselők életök napjáig választatnak megszüntetnék, — időről időre választandó képviselősége. A' felsőbb kormánysszékekkel a' levelezést mindég a' kerület közvetlen maga viszi, jóllehet a' kormánysszéki intézmények a' kerületi igazgatóhoz utasítanak. De tudjuk hogy a' jász 's kún kerületek is saját nevök 's pecsétjük alatt a' hazai igazgató székekkel közvetlen 's akadály nélkül csak az 1832/6 évi 22 t. czikk. kihirdetése óta leveleznek.

Mint a' multkor, ugy most is a' városok összehasonlításához hasztalan folyamodik a' megye mivel csak ön maga ellen emeli fegyverét. A' szépassági városok kerületétől elszakadt 's vármegyei hatóság alá került városok szomorú egy képet mutatnak, 's a' tót lakosságnak annyi romtöredék sem marad emlékül, hogy az egykori várost megsejthesse; legfeljebb határjának idegen hangu nevezeteiből gyaníthatja, hogy e' nyelv nem az ő nyelve, 's hogy más nyelvű nép lakta vidékét! Midőn ezt mondtuk 's mondanunk kellett nem vádoltunk senkit, 's minthogy most Szepes az érintett városok állapotját Zápolya 's Tököly háborús idejéből származtatja, miről a' vármegyei hatóság természetesen semmit sem tehet, a' történeti igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy sem Zápolya sem Tököly alatt a' mondott városok ütközetek színhelyeivé nem lettek.

A' megyei törvényhatóságra általánosan 's a' törvényszékre különösen mondottakat, — hogy a' vármegye a' városi ipart sem képviselhetni sem érdekei összeütközésében védeni nem fogja, 's hogy a' városoknak olly törvényszék iránt mellyet ők sem nem választanak sem keblekből nem választatik, kivált ott hol az érdekegyesítés csak a' felszabadítás nem pedig a' jogszorítás eszméjében felkereshető, bizodalomuk nem lehet — tovább bizonyítgatni nem kell, mivel maga Szepes Vármegye is attól, hogy kultörvényhatósági bíró a' városok ügyeiben ítéljen már elállott. 'S épen azért felesleges volt a' városok által használt „törvényszéki“ szóban a' városi magyarság rovására kétértelműséget keresni. Tudja a' haza 's tudja Szepes is hogy fájdalom! saját honunkban még idegeneknek tartatunk, hogy törvényes rendelkezésig állapotunk törvénykivülinek nézetik, 's hogy mint törvénykivüliek - 's hontalanokra az 1840ik évi 6 t. czikk. alkalmazása egyedül önigyekezetünknek 's önfáradásunknak tulajdonítható. A' magyar nyelv nemtudással vádoltatni attól kinél a' magyar nyelv dolga mind addig jobb fordulatot nem veend, míg a' törvényhozás hatályosan közbe nem szól, 's ki épen magyar nyelv dolgában az idegeneknek tekintett XVI városokkal — mellyek még akkor midőn a' nemzeti nyelv ügye ápolókra nem talált 's a' városok a' lengyelhonhoz tartoztak, Mária Jozéfa lengyel királynéhoz mint az austriai ház leányához folyamodtak, hogy a' XVI városokban a' magyar nyelv rendes tanítását engedje meg, — nem olly igen vételkedhetik.

A' házi adót illetőleg 1834ben nem tudhattuk, hogy Szepes vármegye az 1842/3dik évre házi kiadásait annyira mérsékelni 's még saját táblabíráinak eddigi napdíjait is megszüntetni, 's ez által a' házi adót „épen ez évre nyolczvanezer forintról 37,583 fra 16 ¹⁶/₄₀ kr. leszállítani fogja. De ezen leszállítás mellett is, ha azon titokban maradt oldalra nem is tekintünk, hogy ez adómenyiségben a' közmunkák 's egyébnemü évenként előforduló lerovások betudva nincsenek, a' városok ha a' vármegyei pénztárba azon arányban, millyenben az ő 26 portáik a' megyebeli 68 ⁸/₁₆ portákhoz állanak, adóznának, évenként 14,267 ftot 4 ⁷/₈ kr. kellene fizetni, holott a' kerületi tisztviselők csak imént felemelt fizetési mel-

lett is, a' kerületi pénztárba 14,000 ftnál többet most sem adóznak, jóllehet még e' som-
mából a' lovaskatonaság miatt okozott Deperditák, melyek évenként 6000 ftra fölérnek,
fedeztetnek, 's e' szörnyű Deperditák a' városokat annál érzékenyebben nyomják, hogy ki-
váltságuknál fogva a' lovas katonaság szállásolásától mindenkorra fölmentettek.

A' mi Lubló és Podolin uradalmakról czáfolatul mondatik szinte idő és körülmény
összetévesztésből ered. Arra t. i. hogy a' lublói és podolini uradalmak helységei a' vármegye
pénztárába most kétszer annyit adóznak mint az előtt a' kerületi pénztárba fizettek, az
mondatik, hogy minden fizetés kész pénzben történt, 's adóba sem fuvarbér, sem másne-
mű lerová el nem fogadtatott 's hogy azon kívül a' jobbágyok által fizetett érdei kihágá-
sok birságai több esztendői Contributiót felülhaladtak. A' lerováásokra nézve az általunk idé-
zett Melléklet, melyben a' házi adó valamennyi rovatai foglaltattak mivel azokon kívül
semmiféle közmunka vagy más teher a' kerületben soha ki nem vettetett ellenkezőről meg-
győző, arról pedig hogy a' birságok az illető törvényhatósági pénztárba beszolgáltatassanak
csak az 1840ik évi 9dik törvényczikk rendelkezik; midőn tehát contributiót haladó érdei
birságokról tétetik említés, mást hinnünk nem lehet, minthogy Szepes az 1825/7dik évi or-
szággyűlést, melyben a' mondott uradalmak a' megyéhez kapcsolattak, az 1840dik évvel,
melly a' mezei rendőrséget felállította, 's a' birságokat a' házi pénztárba beszolgáltatni ren-
delte, összetéveszté, mivel különben a' birságokat a' hazi adóval össze nem zavarhatta vól-
na. Birságok alatt tehát csak kártérítések érthetők, melyek a' kerületnek házi pénztárába
soha be nem folytak, hanem vagy a' megkárosított uradalomnak vagy más kárvallottaknak
fizettettek.

Az országos és kerületi ajánlatok, mikről említést tévünk, a' házi adó rovataiba
nem tartoznak, 's valamint Szepes vármegye úgy a' kerület is nem a' házi, hanem mint
amaz a' nemesi pénztárból, ez a' városok jövedelmeiből 's királyi haszonvételeiből — nem
a' házi pénztár, hanem a' városi jövedelmek kulcsa szerint — fizeteti, 's a' polgárok a'
fizetéshez a' városi jövedelem aránykulcsa szerint annyiban járulnak, mennyiben városi pénz-
táraik elégtelenek. Hogy a' nevezett uradalmak helységeinek illy jövedelmei melyektől sub-
sidium járna, nincsenek, Szepes vármegye kinek hatósága alá kerültek, legjobban tudhatja,
azért azon vádját, mintha a' mondott helységek veritékével dicsőséget kerestünk volna,
ön maga sem hiszi 's az országgal sem fogja elhíttetni, mivel a' nemesi vagy subsidionalis
pénztár sehol a' hazában együtt nem kezeltek 's adórendszerünknel fogva nem is kezel-
tethetik. Mivel pedig a' nevezett Uradalom helységei önkintes ajánlat vagy subsidiumhoz
soha sem járultak 's nem is járulhattak, a' városok önkintes ajánlásaikat érdem gyanánt
már azért is említhetik, hogy azokat senki reájok ki nem vetette 's a' polgárok önön er-
szényeikből fizették. De miután Szepes az adókezelés elkülönözésére is reá áll, e' világo-
sítást oklevelek idézése nélkül is elégegni fogja a' haza.

Az egyesülés korunkban varázsszó, mert csak egyesült törekedés által emelkedhetik
nemzetünk 's javulhatnak intézményeink. Hogy hatása legyen a' szónak, Szepes az egyesü-
lés palástja alá burkolja politicátlan 's jogalap nélküli igényeit. Némi loyaltással előrebocsátja
hogy a' XVI városokat sem kiváltságaiktól megfosztani sem külön Törvényhatóságát meg-
szüntetni nem akarja, csak a' közigazgatási gyámkodás az, mire jogosítottnak hiszi magát
kezeit kinyújthatni.

Nem említvén azt, hogy az egyesülés szabad akaratot 's szövetségi szerződést föl-
tétel, 's minden erőszakot kizár, és hogy az egyesülés eszméjéhez mind azon föltétele-
ket kell kötni, melyek a' közeletet 's a' kormányzati munkákat könnyű 's egyszerűvé
tennék, egyféle érdeket, egyenlő foku miveltséget, egykörü munkálkodást, egyenlő polgári
viszonyt, hasonnemű foglalatosságot, egyenlő szükségét 's állapotot 's hasonló igényeket,

eszméket képviselnek: az egyesülés nem csak az országrendiség alkotmányos elveibe, hanem nemzeti alkotmányos lételünk palladiumába, a' megyei, 's a' szepességi XVI városokat tekintve, már képviseletivé alakult kerületi rendszerbe ütközik. Kiváltságainak legfőbbike épen az hogy magunk vizsgáljuk, magunk orvosoljuk meg bajainkat, magunk határozzunk, 's határozatainkról magunk veszünk számot. Az összevegyülés 's összeolvasztás foka a' political bontakozás 's az erkölcsi gyászos tompaság, végre pedig a' halálos föloszlás fokát jegyzi.

A' törvényhatósági joggal 's kötelességgel elválaszthatlan viszonyban áll az országrendi jog. 'S Szepes vármegye épen az országvédelmi 's törvényhatósági jogot 's kötelességet elválasztja 's felbontja akkor, midőn törvényhatóságunkat ugyan meghagyatni, de a' becikkelyezést megakadályozni a' közigazgatást pedig kizárólagos gyámsága alá fogadni akarja. Bomlik azon ház, mellynek fentartása nem gazdájától, hanem szomszédjától függ, mint azon méhköpi kivész, melly anyyaméh nélkül csak árván lézeng.

A' municipális szerkezet alkotmányunk jellemző alapzata, 's ezen municipalis rendszernél fogva a' kerületek minden más törvényhatóságtól tökéletesen olly független 's úgy közigazgatási 's rendőri mint törvényszolgáltatási tekintetben olly önálló testületek mint akarmellyik vármegye. De a' törvényhatóságok ezen függetlenségét 's törvényes consistentiáját Szepes vármegye nem az által támadja meg, mintha 'a municipalitás helyébe 'a centralisatio rendszerét javallaná, hanem az által hogy a' XVI városok kerületi törvényhatóságát név szerint ugyan fentartani, de közigazgatási körét egészen absorbeálni akarja.

A' közigazgatás főkélléke az egyszerűsítés 's épen ezt Szepes vármegye javallatában ámbár mindég csak igazgatási egyszerűsítést említ föl nem találjuk. Mert mily mulhatlanúl szükséges hogy a' törvényhatóságok szoros rendszabások által szabályoztatott kölcsönös viszonyai ütközésbe ne jöjjenek, épen olly világos, hogy Szepes vármegye javallata által csak illetőségek feletti összeütközések, közdolgokbani zavar, ügyek rendetlen folyama, munkák tömege, jogsértések és elmaradások törvényesítettének. Ez általános észrevételeink után, térjünk át a' javallat egyes pontjaira.

a) Ha olly rövidlátók volnánk 's fel sem ötlenék, hogy Szepes vármegye magát házi ügyeink 's közdolgaink rendezőjévé feltolni, municipiumunk nagyobb kifejlését nem csak gátolni, hanem azt a' confusorium tarka körében absorbeálni 's saját tűzhelyünknel kénye 's kedve szerint kizárólag sáfarkodni törekszik, már azon egyesítőpont, melly szerint a' megyei főispány egyszersmind a' XVI városok főkormányzója lenne, még akkor is ha az egyesítés lehetősége iránt kétség sem volna, méltó gyanút 's aggodalmat támasztana. Ha nem is említjük, hogy kiváltságaink bennünket minden főispányi beavatkozástól megóvnak, 's hogy két törvényhatóságnak épen illy központosítása az egyiket szükségkép föl-oszlatja, alapos gyanút gerjeszt már az is, hogy miután a' hazai törvények egy főispányra csak egy vármegye kormányát ruházzák (1647: 75.) 's az örökös főispányságok szaporítását sem sarkalatos törvényeink (1222: 16. 30.) sem a' kifejlett alkotmányos nézetek nem helyeslik, épen Szepes vármegye örökös főispányai számára még egy örökös főkormányzóságot is tervezget. De mit is mondjunk olly kormányzói hivatal betöltéséről, melly sem tőlünk, sem a' vármegyétől hanem egyedül Ő felsége kinevezésétől függ. A' tárgy sokkal kényesebb, hogy magunknak több észrevételt engedhetnénk, de hiszük, hogy a' mondottak után ez egyesítési javallat viszhang nélkül kongand-el.

b) A' második egyesítési pont, hogy a megye hatóságát az első szükségü czikkek árszabássánál elesmerjük, és magunkat a' megyei árszabáshoz tartani köteleztessünk. Ha a'

limitatiótól szóló törvények oda magyaráztatnának, hogy a' hús s' más czikkelyek árát csak a' megyék szabhatnák, e' pont épen a' XVI városokra nézve, úgy törvényes mint political 's nemzetgazdagsági okokból még akkor sem volna elfogadható, ha az ország többi szabad kerületi árszabási hatóságaiban, — mire legkisebb ok sincs — még is szoríttatnának. Az árszabásról szóló törvényeket a' szükség érzete akkor hozta létre, mikor a' XVI városok még lengyelországhoz tartóztak, magyar törvény nem kötelezte. De különben is ha az árszabásról szóló 1625: 40. t. czikket magyar 's lengyelország akkori állapotjához mérjük, meg fogunk győződni, hogy a' XVI városoknak, ha magyar törvény alatt állottak volna is, e' törvényre szükségük nem volt, hol pedig törvényalkalmazásra nincs ok, 's nincs tárgy, ott törvényt alkalmazni zsarnokság. A' belháborúk miatt elhanyagolt földművelés 's növekedett fogyasztás a' munkabért 's természetények árát magasra szökkenté, a' pénznek értéklensége pedig — mely onnét eredt, hogy a' hon a' legsilányabb cseh, különösen pedig több törvényben fogamat nélkül kitiltott lengyel, nem különben Bethlen Gábor által hol Erdélyben, hol Opúliában veretett becsnélküli pénznemekkel elárasztatott — a' bajt nevelvén, limitationalis törvényre szolgáltak okot. A' XVI városokban illy ok nem létezett, 's különben is a' lengyelországi szokás szerint behozott szabad húsvásárok ellenszerűl szolgáltak. Mint Erdélynek több helyein bizonyos napokon szabad gyertya 's fagyú árulás, úgy több szépasségi városokban szabad húsárulás maiglan divatozik, honnan nem csak azon városok, hanem a' vármegyének nagy része is látja-el szükségeit, 's az árt sem a' vármegyesem a' kerület, hanem az alku szabja meg. Mennyire pedig a' limitatio szükséges a' kerület is úgy limitál mint limitálnak többi kerülettársai. A' limitatio tehát csak rés melylyen Szepes bebocsátatni kíván.

c) A' harmadik pont a' XVI városok 's vármegyei helységek közt támadható határbeli ügyeket illeti, 's az illy metalis esetekben Náadori bíróság helyett olyaknak elválasztását javallja, millyenek az 1832/6ik: 14. 's 1840ik évi 13dik törvényczikkeknél fogva az osztálybeli ügyeket elintézik. E' szerint illy bíróságnak két tagját az illető földesuraság más kettőt az illető XVI város, ezen négy bíró pedig elnököt választana. E' pont olyan lévén mely sem egyik sem másik törvényhatóság illetőségbe nem vág, az igazságszolgáltatást nem nehezíti, 's különben is egybevegyülési eszmét nem rejt, ellene egyéb észrevételünk nincs, mint hogy e' javaslat a' becikkelyezéshez nem tartozik 's nem másutt mint a' városok elrendezésénél vagy a' polgári törvénykönyvben tárgyalathatik. De miután e' pontnál támogatási oknak az vétetik, hogy a' városok igen el vannak szórva, említenünk kell, hogy ez nagyitva adatik elő, 's különben is már meg van czáfolva, arról pedig mi épen nem tehetünk, hogy a' kerülettől a' többi tizenegy városok minden villáikkal elszakítottak. Egyébiránt még a' legmesterségesebben kerekített törvényhatóság sem lehet határbeli érintkezés nélkül.

d) Maga Szepes vármegye úgy a' városi bíróságokat mint a' kerületi törvényszéket országgyűlésileg kívánja elrendeztetni, 's még a' kénytelenségig szükségesnek vallott elrendezés mellett is a' mirigyos bonyolódások és a' törvényhatósági surlódások 's összeütközések bábélzavarának magvait haszontalan kivételekkel az új törvénybe beszeretne csusztatni. Maria Theresia Kiváltsága Szepes vármegyének minden néven nevezhető befolyását a' XVI városoktól kizárja, 's miután az idézett Resolutio által Szepes vármegyének a' vámokra befolyás engedtetett, a' városok mintsem ezt elismerjék magok törlöttek el vámjaikat, 's a' lubló törvénybe is iktatott vámot (1498: 34. 1715: 15, 1618: 27) kivévén, a' szépasségi XVI városokban vám nem maradt. 'S minthogy a' lubló becikkelyezett vámról nézve is a' bíróság kérdése legfelsőbb helyen el fog döntetni, az idézett Resolutió új törvényalkotásnál szabályul nem szolgálhat, mivel ha a' városokat Resolutiók szerint kormányozni kellene „törvényre sem lenne szükség.“ A' szabad k. városokról a' XVI szépasségi városok kerületére hasonlatosságot vonni annál fogva sem lehet, mivel a' szabad k. városoknak első 's egyszersmind feljebbviteli bírósága keblében nincs, 's mivel városi ügyeire nézve maga

nem bíraskodhatván 's úgy is egy nemes személyét képviselvén, a' vármegye hatósága alatt áll, míg a' XVI városok hasonló ügyeiben a' kerületi bíróság ítél.

e) Szepes Megyének más törvényhatóság utai iránt való felügyelési jogáról soha legkisebbet sem hallottunk. De épen az által, hogy utainkat igazgatása alá tétetni kívánja, a' városoknak minden közlekedési viszonyait önkényes határozataitól függővé tenné, 's a' városokat akárcinek kedvéért kihasítandó szükségtelen mellékutak építésére, mellyek által a' városokon átvivő főutak elhanyagoltatnának, vagy a' műipari 's kereskedési közlekedés pótolhatlan kárára el is mellőztethetnének, kény 's kedv szerint kötelezhetné.

f) A' papi tized miatt keletkezett kérdések felső parancsolat által alispányi eljárásra utasítottak ugyan, de a' felek megnyugszanak a' városok ítéleteiben 's más birónak beavatkozására nem szorulnak. Azonban új törvény alkotásánál a' tized kérdését is fel kell világosítanunk, nehogy a' régi illetőségi zavarban maradjunk.

A' szepességi XVI városok isteni szolgálatért adák a' tizedet, 's a' tized megvétele mostanig sem gyökerezik sem első királyink törvényeiben, sem királyi adományban, mert eredetileg nem királyi dézma volt, mivel papjaik kitartása szabad akaratjoktól függött, míg végre természetnyei megfizetéséről a' tizedadományi oklevelet ők magok saját pecsétök alatt kiadák. Ez a' dézmának olly neme, melly sem a' törvényben sem királyi adományban nem alapszik, 's nem is a' főpapoknak, miként a' törvények rendelték, hanem egyedül az adományozó városok papjainak kitartás fejében jár. Ennélfogva minthogy a' papi tizedet a' szepességi városokban sem törvény nem parancsolta, sem király nem adományozta, hanem magok a' városok szolgálatdíjúl önkényt 's adományképen meghatározták, e' történeti alap miatt sem engedhető, hogy illyképen adományozott tized ügyeibe más bíró avatkozzék. De figyelmet érdemel az is, hogy a' tized polgárok földjeiből jár 's hogy más bíró beavatkozása által nem csak a' territorialis de a' választott bíróság elve is sértetik.

g) Midőn végre Szepes vármegye a' XVI városokban lakó nemesek iránt olly világos kivételt javallana, miszerint azok minden tekintetben a' városi és kerületi hatóság és bíraskodás alól kivételvén, csupán a' XVI város határaiban birt földekre nézve a' városi és illetőleg kerületi törvényszék hatóságát elismerni tartozzanak, a' haza előtt önkényt valloást tesz, hogy mind azon törvényeket mellyek provincialis érdekeivel meg nem férnek, vizahatólag amortisálni akarja, mert különben az 1832/6dik 18dik 's 1840ik évi 9ik, 10ik, 20ik, 22ik, 's 23ik részint különbség nélkül, részint a' nemesek világos megemlékezésével hozott törvényczikkek iránti tisztelet sem engedette-meg, hogy még azokban is kivételt javasoljon, miben az idézett törvények a' megyei törvényhatóság alatt álló 's rendezett tanácssal bíró városokra nézve sem tesznek kivételt. Nemesek és nemnemesek békés polgári viszonyban 's olly szép egyetértésben élünk, mellyet hatósági illetőség feletti surlódások meg nem zavarnak. Olly törvényhatóságban pedig, hol a' nemesi kiváltság több személyes vagy anyagi jóvóltot nem nyújthat, mint a' polgári kiváltság nyújt, 's polgárok és nemesek közt sem a' jogok sem a' terhekre nézve különbség nincs, mivel a' városokban mindenki azon arányban, mellyben a' polgári javakban részesül a' közterhekhez is járul, a' törvényhozás olly elkülönözéseket 's karbeli különböztetéseket — mik az igazság szolgáltatás örök alapjait, a' territorialis hatóság integritását, az igazgatás 's perlekedés helybeliségét, zavartalan rendét, 's olcsóságát, ezekkel pedig a' nemesek tulajdon hasznát 's az eddig megőrzött egyességet, 's innen eredett bizodalmat 's jóvóltot feláldoznák, — most midőn a' hon polgárainak különböző viszonyai inkább egyesítendőek mint elszigetelendőek — erősen hiszük — meggyökeresztetni 's épen a' XVI városokra nézve illy bizalmatlanságot szülő kivételeket behozni nem fog. Ha Szepes vármegyének a' karbeli elkülönözés ezen javallatját azon okoskodásával,

mellyben ama nemes polgártársainkat előszámálta, kiket a' városok bizodalma törvényszéki táblabírák a' kijelelt, 's még a' vármegyének volt főjegyzőjét is mint városi telekbirtokost gróffá emelte, egybevetjük, okoskodásának syllogismusát is, melly polgári fokozatok felállításával a' bizodalmatlanságnak is syllogismusa 's a' rendosztályzati összeforrásnak örvénygátja, feltaláltuk.

Midőn Szepes vármegye a' XVI városok ellenében kerületének alkotó elemeit kormányzásának, ugy ősi mint mostani rendszerét 's ezeréves polgáréletét olly kevés tekintetbe veszi, a' nemzet 's kor kívánatait pedig mult századok elavult hypothesisire vonszolva jogszűkítő tervezgetéssel paralyzálja, a' kért becikkelyezésről táplált polgári szelid bizodalmonkat — mondhatnók jogigényünket — pedig meghiusítani törekedik, és feleletét, mellyet nem utolsó kérelmi körlevelünkre, hanem kilencz, húsz 's ötven év előtti replicákra 's folyamódásokra készített olvassuk, meggyőződünk, hogy polgári viszonyainkkal tisztában nincs, mivel különben sem úri kilenczedről, sem kamarai igazgatóságról sem egyéb mesés földes úri hatalomról alaptalan állításokba nem ereszkedett volna.

A' XVI szepességi városok egyenként a' kamarához épen azon viszonyban mint a' szabad kir. városok állanak, együttvéve pedig mint kerület a' kamarával épen ugy mint a' többi szabad kerületek érintkezésbe sem jönnek. A' kilenczed 's kamaratoli függetlenítés megemlítése tehát itt nem egyéb mint utánmondogatás, miben valóság nincs. A' XVI városok épen úgy mint a' kir. városok királyi adót nem pedig kilenczedet fizetnek, 's ha a' királyi adó megállapított rovataiban p. o. tizedváltság is előfordúl 's a' városok azonkívül a' tizedet papjaiknak természetben kiszolgáltatják, ennek kérdései nem ide tartoznak.

A' Márjássy család akár alapos akár alaptalan követelését illetőleg, ez sem olly fontosságu hogy miatta érdemes volna hosszabban vitatkozni, sem a' becikkelyezési 's városok elrendezési kérdését nem illeti. Magában a' Márjássy-család adománylevelében nem csak a' kérdéses városok de képviselői 's birái is már megemlítenek, mi által Márjássy Ádám kinos motivációi minden diákosságával elpárolognak. De tegyük fel, hogy a' Márjássy-családnak némelly városi határészre formált igényei alaposak, onnan még nem következik, hogy be nem czikkelyeztethetők. Mert azon kívül hogy maga a' Márjássy-család adománylevele a' kérdéses városokat mint már akkor létezetteket említi, 's így az egész ostromkísérletet megsemmisíti, még a' Márjássy Ádám által idézett oklevél is, mellyben egy Márjássy-elődnek a' kérdésben lévő erdő adományoztatik világosan ki van mondva, „hogy az erdő a' városok kerületéhez tartozik,“ 's hogy az ott netalán települendő nép úgy mint „a' többi szepességi jövevények“ saját bírájuk által szász törvény szerint fognak itélletetni. Ha tehát a' kerületet eredeti határjaira visszavezetni kellene, akkor épen Batizfalva a' Márjassiak egyik törzshelye az idézett adomány szerint „a' XVI városok kerületéhez kapcsolatnék,“ mert a' Botiznak ajándékozott erdő helyén Botiz most Batiszfalva — mellyet Matheoczi 's Felkai bírák benépesítettek — támadt 's akkor a' Görgey nemzetség sem kínálkoznék próbakkal, mivel azokkal épen azt bizonyítaná, hogy „maga Görgő a' nemzetség törzshelye a' szászok territoriumához tartozott,“ 's hogy az eredeti adomány világos tartalma szerint a' Görgey nemzetség Görgőtől épen úgy, mint a' többi szászok királyi adót fizetett: bizonyítanak továbbá azt is, hogy Toporcznak nagy része eredetileg Podolinhoz tartozott s' csak a' Barkóczyféle Commissio alatt szakasztatott el Podolintól. Lőcsét mellynek a' XVI városok iránti méltányos nyilatkozatait az országgyűlési naplók jobban ismertetik mintsem hogy lengesség gyanúja miatt szót tegyünk, Szepes vármegye a' becikkelyezési akadályok registnumából kihagyhatta volna, mert Lőcse városa is, valamint Késmárk a' többi városok elzálogosítása előtt a' kerülethez tartozott.

Márjássy Ádám ellenmondása nem ér ugyan egyéb feleletet, minthogy az mondások rá „ignotos fallit, notis est derisui.“ Földesúri hatóságot ugyan eleget emleget, de va-

Iamint neki úgy az egész családnak a' mondott városokban földje 's hatása nincs. Hogy épen ő a' derék nemzetség jogszerzőjévé magát felküzdí azon már azért csudálkozunk, mivel azon elődje ki a' városi határok ügyeiben magától az országgyűléstől 1647ben 72dik 1649ben 28dik törvénycikkék által kiküldetett annyival inkább tehette volna a' nagy fölfedezést, hogy Botiz nem Botizfalvát hanem városokat — mellyeket t. i. saját oklevele szerint már léteztek — alapított. De hogy a' Curiának az említett zálogos perben hozott ítélete balhiedelemre okot ne szolgáltatasson, szükséges fölvilágosítanunk, hogy a' per egy pár holdnyi hűbér fejében adott 's e' szerint nem is elzálogosított kopár telekecske miatt indítatott.

Át sem látjuk miért kelljen a' városokat azért be nem czikkelyezni, mivel egykor 'a királyi városok sorába kívánczoktak fölvetetni. Ez egykori kérelemben akadályt keresni nem bizonyít egyebet, mint hogy Szepes vármegye az országos küldöttségek munkálatairól vagy megfeletkezett, vagy tartalmát esmerni nem akarja, mivel azokból meggyőződhetett volna, hogy az 1790dik évi 67dik czikk által kiküldött országgyűlési választmány mást, 's az 1825/7 évi országos Küldöttég rendszeres munkálatában megint mást javasolt. Ujabb kor érettebb nézeteket hoz. Míg Szepes a' hatósági rendszerben csak statust a' statusban látott, az ország az alkotmány palladiumát esmerete meg benne. Mostan pedig egy kerületre városi assimilatiót sürgetni, midőn statusjogunk iránya épen az, hogy a' szabad királyi városok elrendezésében a' megyékhez való assimilatio elvei követtessenek, nem a' legszerencsésebb ötlet, 's pedig annál fogva sem, hogy a' kerületek a' megyei rendszerhez coordinatio nélkül is már közelebb állanak.

Ha szemeinket az egész hazában végig jártatjuk, látjuk hogy az ausztriai zálogban vólt városok becikkelyeztettek, hogy a' tengermellék Buccarival 's Fiumével, a' jász és künkerület, valamint a' hajdu városok is inarticuláltattak, a' XVI városok ellenben országgyűléstől országgyűlésre, országos munkálatról munkálatra, elrendezésről elrendezésre utasítottak, mint ha épen úgy mint a' Részek még az országhoz vissza sem kapcsoltattak 's a' varsói kötés által a' vizakeblesítés be nem fejeztetett, vagy a' visszafoglalás jogszerűségén a' törvényhozás még kételkedett volna. A' XVI városok iránt mig vissza nem kerültek tömördek törvény hozatott, de miután a' hazának visszaadattak, a' törvény rólok nem csak tökéletesen halgat, hanem ha saját alkotásu szász törvényeikről magok önkényt le nem mondanak, „'s magok nem fogadják el“ azon honj törvényt, mellynek alkotásában részök nincs, 's melly nekik soha meg sem küldetik 's ki sem hirdettetik, maiglan magyarország határai közt szász törvénynek engedelmeskednénk.

Kérelmi válaszunkat azon önmegnyugtatóssal befejezzük, hogy a' törvényhozás azon városokat, mellyek a' 360 éves elválás alatt egy lengyel wojwodi hatóságnak sem estek zsákmányul, hanem starost szerkezetű törvényhatóságukat szász törvény mellett 's a' három városok eskütszékeiket is csonkítatlanul megtartották — ha sem nemzetek véleménye 's rokonszenve, sem a' városoknak az annyahon 's nemzetisége iránt eleitől fogva minden alkalommal jó 's bal szerencsében tanusított fiui ragaszkodása, ha végre az erkölcsi analogiának törvényei 's a' városok műiparos érdemei sem vétetnének tekintetbe — e' fejlődő korban 's épen most, midőn nem jogszükitésről vagy épen fosztásról hanem jogkiterjesztésről van szó, midőn a' törvényhatósági szerkezetet nem keskenyíteni, hanem mint az alkotmány legdrágább kincsét nem csak teljes erőben megtartani, hanem még szilárdabb alapokra állítani, körét rendezni 's visszaélésektől óvni kell, jognélküliségre 's szabadságvesztésre kárhoztatni nem fogja. Miután pedig kiváltságaink olly tökéletes törvényhatósági állást biztosítanak, hogy szomszéd Szepes vármegye városi 's kerületi ügyeinkben semminemű igazgatási, rendőri, vagy törvénykezési befolyást épen úgy nem gyakorolhat, miképen mi az övéiben nem gyakorolhatunk, olly törvényhozási politikát, melly kevesebbet nyujthatna mint kiváltságaink nyujtanak, képzelni sem tudunk. Rettentőbb megcsalatkozást gondolni sem lehet mint az volna, ha a' szepességi városok épen akkor, midőn a' törvényhozás atyai gondoskodásában 's bölcsességében legtökéletesebb bizodalmukat 's reményüket helyezik, és a' magyar nemzettel — mellyhez a' legnagyobb őszinteséggel 's leghivebben

ragaszkodnak — egybeforrni óhajtának, még azt is veszítenék, mit a' hazának valamen-
nyi törvényhatósága 's a' XVI városok kerülete is legszentebb ereklyének tart.

Mélyen érzük 's érzi a' nemzet, hogy ügyünk élre van állitva 's többé nem halasztható
's mivel érzük hogy nem halasztható, 's hogy a' hon határai közt bizonytalan 's törvény-
kivüli védetlen állásban hagyni senkit sem lehet, rendületlen bizodalommal reméljük, hogy a'
XVI városok becikkelyezése továbbra már azért sem haladhatand, hogy azt az 1772dik
év óta ugy a' városok szükséges megnyugtatója valamint az országnak alkukötések iránti
jogai, a' törvényekben évszázadokon át óhajtott viszakapcsolás 's a' 360 évi zálogidőszak
mikénti berekesztése szükségessé teszi 's követőleg sürgeti.

Löcsén,

Werthmüller János betűivel. 1843.